جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

د حج لنډه طريقه

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

شركاء التنفيذ :

دار الإسلام
بيان الإسلام
رواد التراجم
المحتوى الإسلامي

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص

Tel : +966 50 244 7000
info@islamiccontent.org
Riyadh 13245-2836
www.islamiccontent.org

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد، وعلى آله وصحبه أجمعين.

أما بعد:

دا د حج د ادا کولو د طریقې په اړه یو لنډ پیغام دی، موږ هڅه کړې چې ډیری هغه مسائل پکې بیان کړو چې حاجي ورته اړتیا لري.

موږ له الله جل جلاله څخه سوال کوو چې خاص د خپلې رضا لپاره یې وګرځوي او عامو مسلمانانو ته پرې ګټه ورسوي.

په ګڼو ژبو د اسلامي محتـوا تولنـه

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

لومړی: د عبادت د قبلېدو شرطونه

د الله تعالی په نزد عبادت په دوو شرطونو سره قبلیږي:

1 اخلاص

چې موخه ترې یوازې د الله تعالی رضا او د آخرت ثواب وي،
الله تعالی فرمایلي:

"وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ"[1]

ژباړه: (حال دا چې دوی ته حکم نه و ورکړی شوی مګر په دې چې دوی دې د الله عبادت کوي، په داسې حال کې چې دين (عبادت) دغه (الله) لره خالص کوونکي وي).[1]

او رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي: ژباړه: «اعمال د نیتونو پربنسټ دي، او هر چا ته هغه څه ورکول کیږي چې څه يې نیت کړی وي».
بخاري(١)، او مسلم: (١٩٠٧)، روایت کړی دی.

2 په وینا او عمل سره د نبي صلی الله علیه وسلم پیروي

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي: «چا چې زموږ په دین کې نوي شیان را پیدا کړل چې له هغې څخه نه وي، هغه مردود دي». بخاري (٢٦٩٧)، او مسلم (١٧١٨)، روایت کړی او مسلم په روایت کې (١٧١٨) دي. ژباړه: «که څوک داسې کوم کار وکړي چې زمونږ د دین امر پرې نه وي، هغه مردود دی».

---

١. یعني: هغه ته او د هغه عبادت ته رجوع کول، او له هغه پرته له تولو مخ اړول. د سعدي تفسیر (مخ ٥٣٨)

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

د حج لنډه طريقه

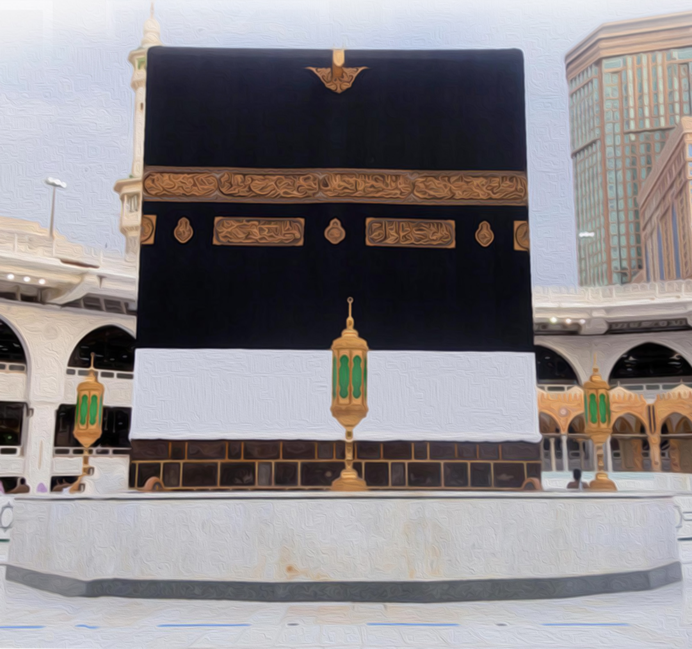

لومړی: د میقاتونو احکام:

1 **میقاتونه:** هغه ځایونه دي چې نبي صلی الله علیه وسلم د حج او عمرې کولو لپاره د احرام تړلو ځایونه ټاکلي دي.

2 **څوک چې د حج یا عمرې په نیت د دې میقاتونو څخه له یو نه تېرېږي،** نو پرې واجب دي چې احرام ترې وتړي، او له احرام پرته ترې تېرېدل روا نه دي.

3 **څوک چې له دې میقاتونو څخه مکې ته نږدې وي: د هغه میقات د هغه خپل ځای دی؛** نو د حج او عمرې لپاره له هماغه ځای څخه احرام کوي.

4 **او د مکې خلک او څوک چې پکې استوګن دي:** د حج لپاره له مکې څخه احرام کوي، او د عمرې لپاره: له مکې څخه د باندې حِل ته وځي او احرام ترې کوي لکه: تنعیم او داسې نور.

5 **که څوک په الوتکه کې وي:** هغه وخت احرام تړي چې الوتکه د میقات برابرۍ ته ورسېږي، نو میقات ته له رسېدو مخکې د احرام جامې چمتو کوي او اغوندي، او کله چې میقات ته ورسېږي سمدلاسه احرام کې د داخلیدو نیت کوي، دا ورته روا نه ده چې هوایي ډګر کې تر کوزیدو پورې احرام وځنډوي، هغه کولی شي میقات ته له رسېدو مخکې د تلبیې په ویلو سره د احتیاط له مخې تلبیه ووایي او احرام وکړي، لدې ویرې چې د تلبیې ویلو ځای ترې د طیارې د چټکتیا له امله تېر نه شي.

دويم: د مناسکو ډولونه
او د هغوی احکام

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

مناسک په درې ډوله دي:
تمتع، إفراد او قِران.

1 **تمتع د هغه چا لپاره غوره دی چې قرباني یې له ځان سره نه وي وړې**، او تمتع دې ته وايي چې: د حج په میاشتو کې د عمرې احرام وکړي، طواف او سعي وکړي او بیا له احرام څخه ځان خلاص کړي، بیا په همغه کال کې د حج لپاره احرام وکړي.

2 او **اِفراد** دې ته وايي چې یوازې د حج لپاره احرام وکړي، کله چې مکې ته ورسیږي ورته سنت دي چې لومړی د قدوم طواف او بیا ورپسې سعي وکړي، خو سر به نه خریي او نه به یې کموي او له احرام څخه به ځان نه خلاصوي، بلکې تر هغه پورې به په احرام کې پاتې کیږي چې د اختر په ورځ د عقبې جمره وولي. او که چېرته یې د حج سعي د حج طواف ته وروسته کړه هم باک نه لري.

3 او **قِران** دې ته وايي چې د عمرې او حج لپاره یو احرام وکړي او ووايي: (لبيك اللهم عمرة وحجاً) (ای الله د عمرې او حج کولو اراده لرم).
او د قَارن عمل لکه د مُفرِد په څېر دی، پرته له دې چې په قارن قرباني شته او په مفرد نشته.

دريم: د احرام طريقه او حکمونه

احرام کوونکی باید لاندې کړنې تر سره کړي:

1. **غسل:** د نارینه او ښځو لپاره سنت دی، حتی د حیض او نفاس لرونکو لپاره.

2. **خوشبوی لګول:** نارینه په سر او ږیره کې عود یا بل ډول خوشبویي کارولی شي، او له احرام وروسته یې په (بدن کې) د خشوبویي اثر پاتې کېدل زیان نلري، او د ښځو لپاره د خوشبویي استعمالول جواز نلري؛ ترڅو نامحرم نارینه یې بوی نه کړي.

3. **د احرام جامې اغوستل،** چې هغه د نارینه و لپاره لنګ او څادر دي، سنت دا ده چې سپینې پاکې او یا نوي وي،
او ښځه دې د احرام لپاره هر هغه څه واغوندي چې زړه یې غواړي، خو چې ډول او سنګار په کې نه وي، همدارنګه د نقاب او دستکشو اغوستلو څخه دې ډډه وکړي، او خپل مخ او لاسونه دې په بل څه سره پټ کړي.

4 **احرام تړل د لمانځه پسې مشروع دي،** که هغه فرض لمونځ وي یا نفل، خو دا کار واجب نه دی.

نو که چېرته يې عمره کوله: (لبيك اللهم عمرة) به وايي، او که يې حج کاوه او حج يې افراد و نو (لبيك اللهم حجاً) به وايي، او که حج يې قارن و نو: (لبيك اللهم عمرة وحجاً) به وايي.

که چيرته احرام کوونکی ويره ولري چې د مناسکو د بشپړولو په لار کې به ورته کوم خنډ پیدا شي، نو ورته روا دي چې مشروط نيت وکړي او ووايي: (وإن حبسني حابس فمحلي حيث حبستني) (که چيرته د کوم خنډ له امله بند پاتي شوم، نو له احرام څخه د خلاصيدو ځای به مې همغه وي چېرته چې بند پاتي شوم)، نو کله يې چې دا شرط ولګاوه او بيا ورته کوم خنډ پيدا شو چې له امله يې مناسک پوره نه کړای شول، نو له احرام څخه به ځان خلاص کړي او هيڅ شی پرې نشته.

5 **بيا به زياته تلبيه وايي:** (لبيک اللهم لبيک، لبيک لا شريك لك لبيک، إن الحمد والنعمة لك والملك لا شريك لك)[۲] ، چې سړی به يې په لوړ غږ وايي او ښځينه يې هم د بيګانه سړيو په نه شتون کې په لوړ غږ ويلی شي،

۲.د "لبيک" ويلو معنی دا ده چې، ای ربه! په وار وار ستا د امر تابع يم، او معنا يي داده چې بنده د خپل رب بلنه ومني او پيروي يې وکړي.
"إن الحمد والنعمة لك والملك " الحمد: په کمال او بشپړتيا سره د ستايل شوي ذات يادونه ده، نو کله چې دا الفاظ تکرار شي ثناء ويلو ته اوړي. (والنعمة) نعمت؛ هر هغه څه ته وايي چې الله تعالی پرې په خپل بنده لورينه کوي چې غوښتل شوی شی تر لاسه کړي او ناخوالي ترې چپې کړي او د (الملک) معنا دا ده چې: پادشاهي تا لره ده، ځکه يقينا چې حقيقي پادشاه يوازې الله دی، او د (لا شريک لک) معنا دا ده چې؛ ای الله! تا سره ستا په ځانګړو بشپړو صفتونو کې هيڅوک شريک نه دی چې له هغو صفتونو څخه په پادشاهی، خالقيت، د چارو تدبير او الوهيت کې يووالی دی. په لنډه توګه له: مجموع فتاوی ورسائل العثيمين (۲۲/ ۹۶)

د احرام کوونکي لپاره مناسب ده چې تلبیه ډیره تکرار کړي، په ځانګړې توګه کله چې حالات او وخت بدلون ومومي لکه په لوړ ځای ختل، یا په ځوړې ښکته کېدل، یا دا چې شپه راشي یا ورځ شي.

په عمره کې تلبیه ویل له احرام تړلو څخه د طواف تر پېلولو پورې روا ده، او په حج کې له احرام تړلو څخه تر دې پورې چې د اختر په ورځ د عقبې جمرې په ویشتلو پیل وکړي.

6 پر محرم واجب دي چې د احرام تر پایه له ممانعتونو څخه ځان وساتي.

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

څلورم: د احرام ممانعتونه

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

د احرام ممانعتونه په لاندې ډول دي:

1. د بدن له هر ځای څخه ویښتان خریل، کمول او یا ویستل.

2. د پښو یا لاسونو ټول یا ځیني نوکان پرې کول.

3. سر د هغه څه سره پټول چې پرې نښتی وي لکه: خولی، دستمال، پګړی، یا په سر ځادر او رومال اچول، یا په کمپلي، کارتن یا بل داسي څه سره سر پټول چې موخه تري د سر پټول وي. دا مانع یوازې د سړیو لپاره دی، پرته له ښځو څخه.

4. د بدن په اندازه منظمي جامې اغوستل؛ هغه چې خلک يې په عادي حالت کې اغوندي لکه: جوړې شوې جامې؛ کمیس او پرتوک، جرابې او دستکشې. دا خاص د نارینه وو لپاره دي پرته له ښځینه وو؛ ځکه د ښځینه په حق کې یوازې:

- نقاب، برقع، یا هغه څه چې د مخ پټولو لپاره د نقاب په څیر استعمالیږي منع دي، او د بېګانه سړیو د شتون پر مهال باید ښځه خپل مخ پټ کړي اګر که پرده يې له مخ سره هم لګیږي؛ او دا ورته روا ندي چې بل څه د دې لپاره په سر کلک وتړي چې ځادر يې له سر سره ونه لګیږي؛ ځکه د دې کار د مشروعیت لپاره کوم دلیل نشته.

- دستکشې په لاسونو کول، او د بېګانه سړیو د شتون پر مهال پرې د لاسونو پټول واجب دي چې په عبایه (حجاب) کې يې دننه کړي.

5 په بدن او د احرام په جامو کې خوشبويي لګول.

6 د وچې ښکار وژل، یا یې له وژلو پرته ښکار کول.

7 د ځان او یا بل چا لپاره مرکه یا خواستګاري کول.

8 د نکاح تړون.

9 له جماع پرته نږدېوالی لکه: ښکلول، او په شهوت سره لمس کول.

10 جماع، یعني په شرمګاه کې کوروالی کول.

پنځم: د طواف طریقه

1 کله چې مُحرم مسجد الحرام ته ننوځي، نو سنت دي چې ښۍ پښه مخکې کړي او د جومات ته د ننوتلو دعا ووايي، يو له هغو معتبرو روايتونو څخه چې پدې اړه روایت شوی دا دی چې ووایی: «اللهم افتح لي أبواب رحمتك»، «اې الله! زما لپاره د خپل د رحمت دروازې خلاصې کړه» دا دعا هر جومات ته د ننوتلو پر مهال ویل کیږي، او یوازې په حرم شریف پورې محدوده نه ده.

2 کله چې وغواړي طواف پیل کړي، نو تلبیه دې بنده کړي، او اضطباع دې وکړي، د اضطباع طریقه دا ده چې: سرې د خپل (څادر) منځنۍ برخه خپل ښي (تخرګ) لاندې تېره کړي، او دواړ پېڅکې په کینه اوږه راواړوي، کله چې طواف پای ته ورسوي، نو څادر دې بېرته معمول حالت ته راولي (څنګه چې له طواف څخه مخکې و)؛ ځکه چې اضطباع یوازې د طواف پر مهال کیږي.

3 بیا به حجر الأسود ته لاړ شي او په ښي لاس سره به يې لمس او ښکل کړي، که ښکلول ورته ناشوني و، په لاس سره دې لمس کړي او لاس دې ښکل کړي، که چیرته يې په لاس لمسول ناشوني و، په يو بل څه سره دې يې لمس کړي لکه: امسا او یا بل څه او ښکل دې يې کړي، او که دا کار هم ناشونی و مخامخ دې ورته ودریږي او په لاس سره دې ورته اشاره وکړي او لاس دې نه ښکلوي، غوره دا ده چې ټېل ماټېل جوړ نه کړي او خلک ازار نه کړي.

4. د حجر الأسود د لمسولو، یا ورته اشارې کولو پر مهال به (الله أکبر) وایي.

5. بیا به ښي لاس ته حرکت وکړي، چې کعبه شریفه یې چپ لاس ته راشي، کله چې یماني رکن ته ورسیږي هغه به له ښکلولو پرته لمس کړي، که دا کار ناشونی و بیروبار به نه جوړوي او نه به ورته اشاره کوي.

6. او د یماني رکن او حجر الأسود تر منځه به : (رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ) وایي، یعني (زموږ ربه! موږ ته په دنیا کې ښېګڼه (نیکمرغي، سلامتي، رزق) او په آخرت کې هم ښېګڼه (جنت، رحمت) راکړه، او موږ د دوزخ له عذاب څخه وژغوره).

7. هر کله چې د حجر الاسود څخه تیریږي، نو په خپل لاس به ورته اشاره کوي او (الله اکبر) به وایي.

8. او د طواف په پاتې چکرونو کې د خپلې خوښې اذکار وایي، دعاګانې او د قرآن کریم تلاوت کوي.

9 سنت دا دی چې یوازې په لومړیو دریو ګردشونو کې رمل وکړي، او رمل په چټکۍ سره لنډو ګامونو اخېستلو ته وايي، او په نورو پاتې څلورو ګردشونو کې رمل نشته، بلکې عادي مزل پکې کوي.

10 کله یې چې طواف بشپړ کړ، مقام ابراهیم ته ورمخکې کېږي او دا آیت لولي: (وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى)، او (مونږ ووېل:) له مقامِ ابراهیم نه ''لمونځ ځای'' جوړ کړئ، بیا که شوني وه تر شا یې دوه رکعته لمونځ کوي، که نه په هر ځای کې چې شوني وه هلته یې کوي چې، په لومړي رکعت کې له فاتحې وروسته: (قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ) او په دویم رکعت کې له فاتحې وروسته: (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ) لولي.

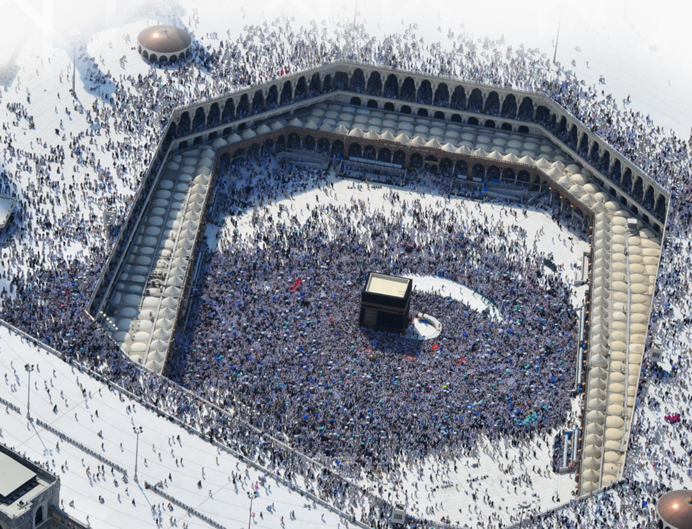

شپږم: د سعې طريقه:

1 کله چې له طواف او دوه رکعته لمونځ کولو فارغ شو د سعی کولو ځای ته ورځي، کله چې د صفا (غونډۍ) ته نږدې شو: (إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّه) لولي، يعني يقينا چې صفا او مروا د الله تعالی له نښو څخه دي. بيا وايي: "أبدأ بما بدأ الله به".يعني په هغه څه سره پيل کوم چې الله تعالی پرې کړی دی.

2 بيا صفا ته خيژي تر دې چې کعبه او يا د کعبې لوری وګوري، نو هغه لور ته مخ کوي، د الله تعالی يووالی، تکبير کوي او وايي: «لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، وهو على كل شيء قدير، لا إله إلا الله وحده، أنجز وعده، ونصر عبده، وهزم الأحزاب وحده»،

«له الله پرته بل معبود نشته، چې يوازې دی او هيڅ شريک نه لري، پاچاهي د هغه ده او ستاينه هغه لره ده، او هغه په هرڅه قادر دی، نشته بل معبود مګر يوازې يو الله دی، هغه خپله ژمنه پوره کړه، او د خپل بنده مرسته يې وکړه، او هغه يوازې احزابو ته ماتې ورکړه»، دغه ذکر درې ځلې تکراروي، او په منځ کې يې دعا کوي.

3 بيا له صفا څخه مروا ته پيدل راکوزيږي، نو کله چې شنې نښې ته ورسيږي، نارينه تر دويمې شنې نښې ته رسيدو پورې خپل تګ ګړندی کوي، بيا له هغې وروسته خپل عادي مزل ته راګرځي او د ښځو لپاره ګړندی تګ جواز نلري.

4 نو کله چې مروه ته ورسيږي هغه کارونه يې چې په صفا کې ترسره کړي و مروه کې يې هم ترسره کوي. (دويمه فقره).

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

5 **بیا له مروه څخه صفا ته پیدل راکوزیږي،** کله چې شنې نښې ته ورسیږي، نارینه خپل تګ ګړندی کوي تر دې چې دویمې نښې ته ورسیږي، بیا خپل عادي تګ کوي.

6 **او همداسې چې اووه ګردشونه بشپړ شي،** له صفا څخه مروه ته تګ یو ګردش او له مروه څخه صفا ته بل ګردش دی.

7 او په سعی کې یې چې هر ذکر، دعا، او د قرآن کریم تلاوت خوښ وي هغه کوي.

اووم: د سر خريلو او لنډولو طريقه

ضیوف الرحمن
hajjumrh.com

1 کله چې عمره کوونکی خپل طواف او سعی بشپړ کړي، نو که نارینه وي د سر خرییل او یا کمول پرې واجب دي، او سنت طریقه دا ده چې خریل یا کمول باید ټول سر ته شامل وي.

2 د سر خریل د لنډولو څخه غوره دي، مګر دا چې د حج وخت دومره نږدې وي چې د سر د ویښتانو د ودې لپاره بسنه نه کوي؛ نو بیا غوره ده چې ویښتان لنډ شي.

3 او ښځه د خپلو ویښتانو له څوکو څخه د ګوتي د یو بند په اندازه ویښتان لنډوي.

4 او چا چې د حج لپاره احرام کړی وي، نو که حج یې افراد یا قِران وي هغه به له ویښتانو څخه څه شی نه اخلی، مګر د اختر په ورځ؛ وروسته له دې چې د عقبې جمره وولي.

او پدې سره عمره کوونکي خپله عمره پای ته ورسوله، او همدا رنګه د تمتع حج لپاره عمره کوونکي د عمرې مناسک پای ته ورسول.

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

د حـــج طريقه

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

لومړی: په حج سره احرام تړل:

1 د هغه چا لپاره چې د حج اراده یې کړې وي، سنت طريقه دا ده چې که دی په مکه کې وي او یا له میقات دننه وي، نو د ترویې په ورځ (۸ د ذوالحجې) دې له خپل ځای څخه د څاښت په وخت کې احرام وتړي، که نه نو په کوم میقات چې تیریږي له هغه نه دی یې وتړي.

2 او د حج لپاره به په احرام کې هغه څه کوي چې د عمرې لپاره یې کړي وو لکه: غسل کول، خوشبوی لګول او لمونځ، نو د حج لپاره به د احرام نیت کوي او تلبیه به وایي، او د حج لپاره د تلبیې ویلو طریقه داسې ده لکه د عمرې لپاره، خو دلته به د : (لبيک عمرة) پر ځای: (لبيك حجاً) وایي.

3 که چیرته احرام کوونکی ویره ولري چې د مناسکو د بشپړولو په لار کې به ورته کوم خنډ پیدا شي، نو ورته روا دي چې مشروط نیت وکړي او ووایي: (وإن حبسني حابس فمحلي حيث حبستني) (که چیرته د کوم خنډ له امله بند پاتې شوم، نو له احرام څخه د خلاصیدو ځای به مې همغه وي چیرته چې بند پاتې شوم)، نو کله یې چې دا شرط ولګاوه او بیا ورته کوم خنډ پیدا شو چې له امله یې مناسک پوره نه کړای شول، نو له احرام څخه به ځان خلاص کړي او هیڅ شی پرې نشته.

4 بیا به دا تلبیه ډیره وایي: (لبيک اللهم لبيک، لبيک لا شريك لك لبيک، إن الحمد والنعمة لك والملك لا شريك لك) چې نارینه به یې په لوړ غږ وایي او ښځینه به یې هم په لوړ غږ وایي خو پدې شرط چې بیګانه سړي نه وي، د احرام کوونکي لپاره مناسب ده

چې تلبیه ډېره تکرار کړي، په ځانګړي توګه کله چې حالات او وخت بدلون مومي، لکه په لوړ ځای پورته کېدل، یا ټیټ ځای ته کوزېدل، یا د شپې او ورځې تلل راتلل.

5. او له احرام تړلو څخه تلبیه ویل روا دي، تر دې چې د اختر په ورځ د عقبه جمرې ویشتلو ته ورسیږي.

6. پر محرم واجب دي چې د احرام په ممنوعه کارونو کې د احرام تر پایه ښکېل نه شي، ترڅو چې له احرام حلال شي.

ضیوف الرحمن
hajjumrh.com

دویم: په منا کې شپه تېرول:

بیا په اتمه ورځ سنت طریقه دا ده چې منا ته لاړ شي؛

هلته د ماسپښین، مازدیګر، ماښام، ماخوستن او سهار لمونځونه هر یو بېل بېل په خپل وخت کې قصر ادا کړي؛ ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به په منا کې لمونځونه هر یو په خپل وخت کې قصر کول.

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

دریم: په عرفات ودریدل او په مزدلفه کې شپه تېرول:

1 نو کله چې د نهمې ورځې - چې د عرفې ورځ ده - لمر راوخېږي، له منا څخه عرفات ته روانیږي، نو که شوني وه په نمره کې تر زوال پورې تم کیږي، کنه باک نه لري؛ ځکه چې په نمره کې تم کېدل سنت دي.

2 کله چې زوال وشي نو د ماسپښین او مازدیګر لمونځونه دوه دوه رکعته کوي او د دواړو وختونو لمونځونه سره په ماسپښین کې یو ځای کوي چې دې ته (جمع تقدیم وایي)، لکه څرنګه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم کړي و.

3 بیا د لمانځه پسې ذکر، دعا او الله تعالی ته د زارۍ کولو لپاره ځان فارغوي، قبلې ته مخ کوي، لاسونه پورته کوي او د خپلې خوښې دعاګانې کوي.

4 او په دې لوی موقف کې به د رسول الله صلی الله علیه وسلم دعا دا وه: «لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير».«له الله پرته بل معبود نشته هغه یو دی شریک نه لري، د هغه لپاره پادشاهي ده او د هغه لپاره ستاینه ده، او هغه په هر څه قادر دی».

5 نو که چېرته ستړی شو او غوښتل یې چې له خپلو ملګرو سره ګټورې خبرې اترې وکړي، یا ګټور کتابونه ولولي، په ځانګړې توګه هغه چې د الله تعالی د سخاوتمندی او پراخو انعامونو سره تړاو لري؛ د دې لپاره چې په هغه ورځ یې د هیلمندۍ اړخ پیاوړی شي نو ښه ده، بیا بیرته الله تعالی ته په زارۍ کولو او دعاګانو سره راګرځي، او کوښښ کوي چې د ورځې وروستۍ برخه د دعا لپاره فرصت وګڼي او ګټه ترې واخلي، ځکه چې غوره دعا د عرفې د ورځې دعا ده.

6 **کله چې د عرفې د ورځې لمر ډوب شي،** مزدلفې ته روانيږي.

7 **کله چې مزدلفې ته ورسيده نو** د ماښام لمونځ درې رکعته او د ماخوستن لمونځ دوه رکعته کوي؛ دواړه لمونځونه سره (په ماخوستن کې) يو ځای کوي.

8 او که چېرته يې ويره **درلوده چې مزدلفې ته به له نيمې شپې وروسته ورسيږي،** نو بيا لمونځ کوي، که څه هم مزدلفې ته له رسيدلو وړاندې وي، او ورته روا نه دي چې لمونځ له نيمې شپې بعد وخت ته وروسته کړي.

9 **په مزدلفه کې شپه تيروي،** کله چې رڼا شي د سهار لمونځ وخته له اذان او اقامت سره کوي.

10 **بيا د مشعر الحرام په لور روانيږي،** الله تعالی په يووالي سره يادوي، تکبيرونه وايي او د خپلې خوښې دعاګانې کوي، تر دې چې ښه رڼا شي، او که مشعر الحرام ته يې تلل نه کېدل، نو په خپل ځای کې دې دعا وکړي؛ رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي: «وقفت هاهنا وجمع كلها موقف»، (زه دلته ودريدم او ټوله مزدلفه د ودريدلو لپاره ځای دی) دا په داسې حال کې چې قبلې ته به يې مخ کړی وي او د ذکر او دعا لپاره به يې لاسونه پورته کړي وي.

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com
څلورم: د اختر د ورځې کارونه:

1 **کله چې ښه رڼایي ولګیږي**، نو د لمر ختو نه مخکې له مزدلفې څخه منا ته روانیږي، او په وادي محسر نومي ځای کې (چې یو خوړ دی) ګړندی کیږي.

2 **کله چې منا ته ورسیږي د عقبې جمره په اوو کاڼو پرلپسې ولي**، دا تر ټولو وروستۍ جمره ده چې مکې مکرمې ته نږدې ده، هر یو کاڼی باید د خرما د زړي په اندازه وي تقریبا، او د هر کاڼي سره الله اکبر وایي.

3 بیا که شوني وه **خپله قرباني حلالوي.**

4 **بیا نارینه خپل ویښتان خروي یا یې لنډوي او** خرول غوره دي، **او د ښځو** لپاره د ویښتانو خرییل نشته، هغوی یوازې د ویښتانو څوکې اخلي.

5 **نو کله یې چې جمره وویشته، ویښتان یې وخریل،** لومړی تحلل ورته حاصل شو چې پدې سره ورته له ښځې پرته نور هر څه حلالیږي.

6 بیا د افاضې د طواف لپاره مکې مکرمې ته ځي، **نو طواف کوي او بیا یې که حج تمتع و، نو د حج لپاره سعي کوي،** او که مفرِد یا قارِن و او د قدوم له طواف نه وروسته یې سعي نه وه کړې، نو سعي کوي، او کولی شي چې طواف او سعي شپې ته یا دویمې ورځې ته وروسته کړي، چې هر ډول ورته اسان وو.

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

پنځم: د تشریق د ورځو اعمال

1. **کله يې چې جمره وويشته،** طواف او سعی يې وکړه، نو په پوره توګه ورته تحلل حاصليږي، آن د خپلې ښځې سره يو ځای کېدل ورته روا کيږي.

2. **بيا منا ته ګرځي، هلته يوولسمه، دولسمه او درياړلسمه شپه تېروي؛** دياړلسمه شپه د هغه چا لپاره ده چې تر پايه د پاتې کېدلو اراده ولري.

3. **او درې واړه جمره** به له زوال څخه وروسته ولي.

4. **په يوولسمه ورځ** لومړۍ جمره په اوو کانړو پرلپسې ولي - هغه چې له مکې څخه تر ټولو لرې او خَيف جومات ته نږدې ده - **له هر کاڼي سره تکبير وايي. بيا لږ مخکې ځي او د خپلې خوښې اوږ**ده دعا کوي، که د اوږد وخت لپاره ورته ودرېدل او دعا کول سخت و، کولی شي د لږ وخت لپاره تم شي او آسانه دعا وکړي تر څو سنت طريقه پر ځای شي.

5. بيا په همدې ډول **منځنۍ جمره ولي** او وروسته ترې دعا کوي.

6. **بيا د عقبې جمره ولي،** خو وروسته ترې دعا نه کوي او روانيږي.

7 بیا په دولسمه ورځ هم لکه د یوولسمې ورځې په څېر جمرې ولي؛ نو کله یې چې د جمرو ویشتل بشپړ کړل، کولی شي بیړه وکړي او له منا څخه ووځي.

8 او که یې غوښتل چې تاخیر وکړي، او تاخیر کول غوره دي، نو دیارلسمه شپه تیروي، درې واړه جمرې له زوال نه وروسته لکه د تېرو ورځو په څېر ولي.

9 او دیارلسمې ورځې ته پاتې کېدل (تأخیر) واجب نه دی، مګر دا چې د دولسمې ورځې لمر پرې په منا کې ډوب شي، نو بیا پرې تأخیر لازمي دی، چې باید پاتې شي او په دیارلسمه ورځ له زوال نه وروسته درې واړه جمرې وولي.

10 خو که د ده له اختیار نه پرته پرې دوولسمې ورځې لمر په منی کې ډوب شو ، د بېلګې په توګه چې روان شوی وي، موټر کې سپور شوی وي، خو د موټرو د بیروبار او یا بل څه له امله پرې ناوخته شي؛ نو بیا اړین ندی چې پاتې شي؛ ځکه چې تر لمر ډوبېدو یې ځنډېدل بې اختیاره و.

شيپزم: طواف الوداع:

1 کله یې چې له مکې څخه خپل هېواد ته د وتلو اراده وکړه نو له طواف الوداع پرته به له مکې څخه نه وځي.

2 مګر هغه ښځې چې حیض یا نفاس ولري، پر هغوی طواف الوداع نشته، او نه ښایي چې د مسجد الحرام په دروازو کې د مخه ښې لپاره ودرېږي؛ ځکه چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ثابت ندي.

3 او کله چې غواړي سفر وکړي نو طواف الوداع دې د بیت الله شریف سره خپل وروستی کار وګرځوي.

4 که چیرته له طواف الوداع نه وروسته - خپلو ملګرو ته د انتظار، یا سامان بارولو، یا په لار کې سودا اخیستلو له امله - پاتې شو باک نه لري او طواف به بیا نه کوي، مګر دا چې د سفر د وروسته کولو اراده ولري، بیا دې د بېلګې په توګه خپل سفر د ورځې پای ته وروسته کړي، او اړین دی چې بیا د مخه ښې طواف وکړي تر څو یې وروستی دیدار د بیت الله سره وشي.

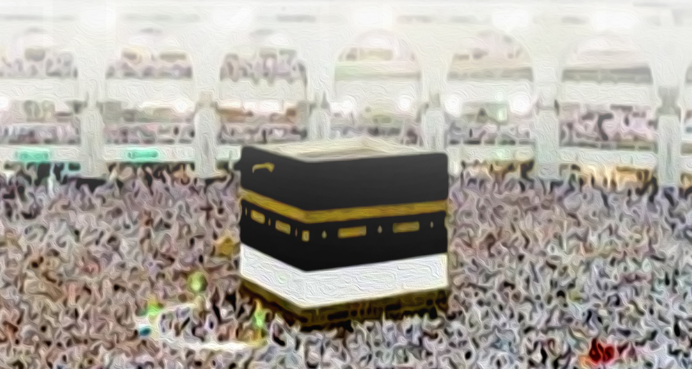

تعرف على الإسلام
بأكثر من 100 لغة

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

ترجمات متقنة لمعاني القرآن الكريم بأكثر من (75) لغة

بيان الإسلام
byenah.com

مواد منتقاة للتعريف بالإسلام وتعليمه بأكثر من (120) لغة

موسوعة الأحاديث النبوية
HadeethEnc.com

ترجمات متقنة للأحاديث النبوية وشروحها بأكثر من (60) لغة

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

مواد منتقاة للحجاج والمعتمرين و الزوار بلغات العالم

جامع المحتوى الإسلامي باللغات
islamcontent.com

مواد إسلامية متنوعة وشاملة بأكثر من (125) لغة

موسوعات وخدمات إسلامية باللغات
s.islamenc.com

للمزيد من المواقع الإسلامية بلغات العالم

ضيوف الرحمن
hajjumrh.com

جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات